

NOVIISIN KYYYDISSÄ JÄLLEEN KERRAN

Pasi Karppanen

Science fiction- ja fantasianovellien kirjoituskilpailu Noviisi on jälleen kunnialla takana päin. Edellisiä kertoja vähemmän tekstejä keränneen kilpailun kärkeen selviytyi tänä vuonna kolme herkkää fantasiatarinaa. Tytöt olivat kisassa tuttuun tapaan niskan päällä.

Noviisi on Suomen tieteis- ja fantasiakirjoittajat ry:n, Turun yliopiston tieteiskulttuuribinetti ry:n ja Turun Science Fiction Seura ry:n joka toinen vuosi järjestämä kirjoituskilpailu 13–17-vuotiaille nuorille. Neljättä kertaa järjestettyyn kilpailuun lähetettiin vuonna 2013 kaikkiaan 22 tekstiä 17 kirjoittajalta.

Kilpailu oli nytkin enemmän tyttöjen kuin poikien suosiossa, sillä kirjoittajista poikia oli vain yksi. Maantieteellinen kirjoittajajakauma oli varsin tasainen, ja mukana oli kirjoittajia tasaisesti ympäri maan.

Suurin osa kisaan lähetetyistä teksteistä edusti nytkin fantasiaa. Sci-fiä oli vähemmän kuin koskaan aikaisemmin. Myös kauhua oli mukana vähemmän kuin viimeksi, vaikka osa teksteistä selvästi tavoittelikin kauhusävyjä.

Siinä missä viime kerralla jotkin tekstit sisälsivät selviä *Twilight*-vaikutteita tai paranormaalien romantiikan aineksia, olisi tällä kertaa saattanut olettaa mukana olevan enemmän apokalypsitarinoita. Suurinta osaa kisateksteistä voisi nytkin luonnehtia maagiseksi realismiksi tai urbaaniksi fantasiaksi.

Valmiit otsikkoehdotukset oli tällä kertaa jätetty pois, mikä selittänee osaltaan sen, että myös enkeli-

tarinoita ja kertomuksia siipien menettämisestä oli mukana vähemmän. Myös mytologisiin petoihin tai muihin kauhuihin törmättiin teksteissä harvemmin kuin viime kerralla.

Toistuva aihe teksteissä oli lähisukulaisen kuolema, mutta aihetta käsiteltiin hyvin eri tavoilla. Muita aiheita olivat erilaisuus ja hylätyksi joutumisen tunne. Kisaan lähetetyt tekstit olivat näin tälläkin kertaa varsin surumielisiä, jopa synkkiä.

Päähenkilöt olivat monissa teksteissä kirjoittajan- sa kaltaisia niin iältään kuin sukupuoleltaankin, ja nuorten maailma sekä heille tärkeät asiat välittyivät teksteistä voimakkaasti. Kirjoittajan oman elämän tai kirjoittamistilanteen siirtyminen suoraan tekstiin ei kuitenkaan ollut yhtä silmiinpistävää kuin muutama aiempana vuonna.

Teknisissä kysymyksissä kirjoittajia jouduttiin tällä kertaa opastamaan vähän. Tämä johtunee osaltaan osanottajien pienestä määrästä. Muita kuin pyydettyjä tallennusformaatteja oli mukana joka tapauksessa aiempaa vähemmän.

Osoitteensa oli muistanut ilmoittaa hieman alle puolet kirjoittajista. Tässä kehitys tuli hieman takapakkia, sillä viime kerralla osoitteensa oli jättänyt il-

moittamatta vain neljännes. Toisaalta kokonaan ilman kirjoittajan nimeä lähettyjä kisatekstejä, joita vielä toissakerralla oli mukana, ei tälläkään kertaa ollut lainkaan.

Alatunnisteiden ja sivunumeroiden mukanaoloa ei yleisöpalautteen johdosta tällä kertaa edellytetty. Kirjoittajien kannattaa joka tapauksessa harjoitella tekstinkäsittelyohjelmien niksit parhaansa mukaan, koska siitä on hyötyä myöhemmissä kirjoituskilpailukoitoissa.

Kultaa ja kunniaa

Noviisin esiraati, johon kuuluivat **Emma Engblom, Pasi Karppanen ja Leila Paananen**, valitsi kilpailuun lähetetyistä teksteistä kuusi jatkuon. Kilpailun tuomaristo, jonka muodostivat Noviisi 2011:ssä sijoittuneet kirjoittajat **Julia Elfström, Jonna Mäkinen ja Tiina Svensk** sekä kirjailijat **J. Pekka Mäkelä ja Miina Supinen**, valitsi näistä voittajat.

Tuomaristo päätti nostaa rahapalkinnoille kolme tekstiä, ja kolme muuta finaaliin päässyttä palkittiin kunniamaininnoin. Palkintopotti oli 300 euroa, josta ensimmäiseksi sijoittunut sai 150 euroa, toiseksi sijoittunut 100 euroa ja kolmanneksi sijoittunut 50 euroa.

Kilpailun voittajaksi selviytyi **Olivia Huotari** novellillaan **Joka harhaili muistoita**. Toiseksi sijoittui **Venla Siikaniemi** novellillaan **Hetken onnellinen** ja kolmanneksi **Janette Heikkinen** novellillaan **Val-koinen**.

Kunniamaininnoin palkitut tekstit olivat **Jenni Pennasen Tähtisisko, Kasperi Riihimäen Ohi huomenna** ja Venla Siikaniemen **Mustaa ja punaista**. Siikaniemelle kyseessä oli siis kaksoissijoitus.

Jokainen loppukilpailuun päässyt päätettiin pal-kita järjestäjäseurojen julkaisemalla *Kirjoita kosmos*-kirjoittajaoppaalla. Lisäksi viidelle kisaan osallistuneelle annetaan lahjaksi STk:n *Kosmoskynä*-lehden tilaus ja viidelle TSFS:n *Spin*-lehden tilaus vuodelle 2014. Sijoittuneiden tekstien kärkikolmikko julkaistaan tässä numerossa.

Huotarin voittajateksti on hienovarainen fantasia-tarina, jossa on voimakas, taianomainen tunnelma ja suurten satujen lumoa. Myös novellin muinaisuomalaiset nimet keräsivät niin esiraadilta kuin tuomaristolta kiitosta. Tarinan maailma on eheä ja täynnä kiinnostavia yksityiskohtia.

Toiselle sijalle noussut Siikaniemen teksti edustaa tyyli- ja puhdasta fantasiaa ja kertoo tarinan aina yhtä ajankohtaisesta aiheesta, kielletystä rakkaudesta. Myös tämän novellin maailmaa sekä nimistöä kiitettiin omaperäisyydestä. Voittajanovellin tavoin tekstistä välittyy kuva laajemmasta kokonaisuudesta.

Kolmanneksi sijoittunutta Heikkisen novellia kuvailtiin herkän tunnelmalliseksi ja kauniiksi fantasia-tarinaksi. Runollisuuttakin tavoittelevassa tekstissä ei ole mitään turhaa, kuvailu on visuaalista ja tarina maalaa tuntemukset, tapahtumat ja miljöön elävinä lukijan eteen.

Kaikkia kolmea kärkisijoille noussutta tekstiä yhdistää fantasiamaisuus, herkkys ja hienovaraisuus. Synkät ja ahdistavat scifivisiot loistavat kärjessä poissaolollaan.

Tuomaristo luonnehti loppukilpailuun päässeitä tekstejä varsin tasaväkiseksi, käsittelemistään hyvin erilaista aiheista huolimatta. Vaikka kärkikolmikko oli varsin selvä ja jokainen tuomari löysi joukosta suosikkinsa, ei tekstien välillä ollut niin suuria tasoeroja kuin olisi voinut odottaa.

Parhaista teksteistä löytyi joka lukukerralla uutta, mikä on aina hyvän tarinan merkki. Toisaalta lähes kaikissa teksteissä oli hiomisen varaa ja jotkin tekstit olisivat selvästi kaivanneet lisää pituutta ja laajuutta. Monet teksteistä vaikuttivat usein pidempien kokonaisuuksien osilta tai romaanien aluilta, toiset taas jäivät tunnelmakuvauksen tasolle.

Tämä piirre vaikuttaa toistuvan Noviisissa vuodesta toiseen. Tuomaristo korostaa, että novelleista tulisi lyhydestään huolimatta löytyä aina alku, keskikohta ja loppu. Myös vanhaa ohjetta siitä, että tekstin antaa kirjoittamisen jälkeen hautua hieman, ei voi koskaan liiaksi toistaa.

Noviisin finalistien tämänvuotinen yleinen taso oli tuomariston mukaan hyvä. Tekstit olivat mielenkiintoisia ja niiden sisältämien ideoiden kirjo oli laaja. Kirjoittajat olivat myös kiertäneet hyvin tavanomaisuuden sudenkuopat ja kyenneet rohkeaan riskinottoon.

Nuoria kykyjä

Perinteiseen tapaan istutimme sijoittuneet kirjoittajat alas haastattelua varten. Ensimmäinen kysymys oli, miltä sijoittuminen Noviisissa tuntui. Oliko se kirjoittajille yllätys?

”Se oli melkoinen yllätys!” sanoo kilpailun voittanut Olivia Huotari. ”Finaalivaiheessa pidin mahdollisena, että pääsisin kärkikolmikkoon, mutta en koskaan kuvitellut yltäväni ensimmäiselle sijalle.”

Myös toiseksi sijoittunut Venla Siikaniemi on samoilla linjoilla. Hän tosin myöntää, että saatuaan tietää päässeensä kuuden parhaan joukkoon kahdella tekstillä ei tieto toiseksi sijoittumisesta tullut enää niin suurena yllätyksenä.

Janette Heikkinen puolestaan luonnehtii sijoittumisestaan kisassa kolmanneksi mieluisaksi yllätykseksi. ”En todellakaan uskonut sijoittuvani, koska osal-

listuin kilpailuun vain kokeilumielessä."

Kysyessäni kuinka kauan tai millaisia tekstejä sijoittuneet ovat kirjoittaneet tai ovatko nämä aiemmin lähettäneet tekstejään kilpailuihin käy ilmi, että kaikki ovat aloittaneet harrastuksensa jo varhain.

"Olen kirjoittanut oikeastaan niin kauan kuin muistan, milloin enemmän, milloin vähemmän", sanoo Huotari. Joksikin aikaa kirjoittaminen jäi lähinnä päiväkirjoihin, mutta vilkastui jälleen yhdeksännellä luokalla. "Alunperin kirjoitin satuja, nykyisin enemmän realistisia tai hiukan fantasiavaikutteisia novelleja."

Hän kertoo voittaneensa vuonna 2013 *Varjosta valoon* -kirjoituskilpailun, joka järjestettiin *Juuret*-kirjallisuustapahtuman yhteydessä Keravalla, mutta kilpailunovellega ei julkaistu.

Myös Siikaniemi sanoo luoneensa tarinoita jo ennen kuin oppi kirjoittamaan, jolloin hänen äitinsä kirjasi tarinat ylös. Hän kertoo luoneensa jo pieneä ystävineen fantasiamaailmoja ja aloittaneensa ensimmäisen romaaninsa 11-vuotiaana.

Näitä on tällä hetkellä kaksi valmiina, ja toinen on julkaistu luku luvulta verkossa. Kilpailuihin ennen Novisia ennen hän ei kuitenkaan ollut osallistunut. Siikaniemi kertoo novellien kirjoittamisen olleen

hänelle mukavaa vaihtelua pidempien tarinoiden lomassa.

Myös Heikkinen sanoo olevansa enemmän kotonaan pidempien, fantasiasävytteisten tekstien parissa. "Kiinnostuin kirjoittamisesta ala-asteen neljännellä luokalla", hän kertoo. "Novelleja kirjoitan oikeastaan harvemmin."

Hänellekin sijoittuminen ja tekstien julkaistuksi saaminen on uusi kokemus. "Olen osallistunut kahdesti ala-asteella ja kerran yläasteella kirjoituskilpailuihin. En kuitenkaan ole aiemmin sijoittunut eikä tekstejäni ole tähän mennessä julkaistu."

Kaikki kärkikolmikoon sijoittuneet tekstit olivat varsin samantapaisia, herkkiä fantasiasävytteisiä tarinoita. Käy ilmi, että kaikki novellit syntyivät suuressa määrin vailla etukäteissuunnittelua.

Huotari kertoo saaneensa idean eräästä aikakauslehdessä näkemästään kuvassa. Kuva esitti haltijamasta, säikkyä tyttöä seisomassa lähteen äärellä hämärän metsän siimeksessä. Osittain ideaan vaikutti myös Huotarin kestoosuosikki **Astrid Lindgrenin Ronja Ryövärintytär**.

"Juoni ei kuitenkaan ollut loppuun asti ennalta suunniteltu", hän kertoo. "Se syntyi pääosin vasta matkan varrella."

Hetken onnellinen oli minulle itsellenikin yllätys teemaltaan ja päähenkilöiltään”, kertoo Siikaniemi. Hän kertoo aloittavansa novellinsa aina ilman suunnitelmaa tarinan kulusta, miljööstä tai loppuratkaisusta. Näin oli myös hänen Noviiisiin lähettämänsä kolmen novellin kohdalla.

”Vasta kun olin kirjoittanut kaksi ensimmäistä kappaletta, alkoi mielessäni muodostua novellin aihe, teema, sanoma ja tarkoitus”, Siikaniemi kertoo. ”Kahden tytön välinen rakkaus sattui olemaan ajan-kohtainen aihe, jonka saattoi helposti siirtää keijumaiseen yhteiskuntaan. Myös Suuren Lehmuksen yhteisö muodostui kirjoittamisen myötä. Vasta viimeisen lauseen kohdalla tiesin, miten tarinan lopetaisin.”

Samoilla linjoilla on Siikaniemi. ”Suurin osa tarinoistani syntyy kirjoittamalla. Tarina muokkautuu sitä mukaa kun kirjoitan.”

Tyttöjen kisa

Nova-kirjoituskilpailussa sukupuolet ovat edustettuna varsin tasaisesti, ja kansainvälisesti ottaen suomalaisessa kirjoittajakentässä ja sf-harrastajissa on naisia huomattavasti keskimääräistä enemmän. Noviiisissa tytöt ovat kuitenkin selvästi niskan päällä. Minkä kirjoittajat luulevat olevan syynä tähän?

”Poikien keskuudessa ehkä arvostetaan enemmän muunlaisia taitoja, kuten fyysistä kuntoa ja tekniikkaa”, sanoo Huotari. ”Voisin kuvitella, että monista etenkin yläasteikäisistä pojista saattaa tuntua suorastaan nololta lukea ja kirjoittaa. Vanhempana sillä ei enää ole niin väliä.”

Tämän käsityksen jakavat myös muut sijoittuneet. Siikaniemen mukaan pojat lukevat vähemmän kuin tytöt, mikä vaikuttaa kirjoittamisen aloittamiseen suuresti.

”Pojilla on paljon muuta harrastettavaa, eikä nykyisessä suomalaisessa yhteiskunnassa ole niinkään yleistä, että pojat alkaisivat jo nuorena kirjoittelemaan, toisin kuin tytöt”, hän sanoo. ”Sosiaalinen paine urheiluharrastuksista ja tietokonepelien pelaamisesta asettaa pojat tiettyyn rooliin, mistä kovin usea ei uskalla tai halua poiketa.”

”Minun kiinnostukseni kirjoittamiseen heräsi lukuinnostuksen mukana”, sanoo Heikkinen. ”Pojat saattavat lukea vähemmän kuin tytöt. Ainakin oman ikäisteni poikien kiinnostuksenkohteet ovat yleensä jotain muuta kuin kirjoja ja kirjoittamista. Vaikea kysymys.”

Millaisena sijoittuneet näkevät Noviiisiin tapaisten kirjoituskilpailujen merkityksen aloittelevalle kirjoittajalle? Noviiisiin perustettiin, koska nuorille kirjoittajille haluttiin antaa tilaisuus kilpailla omassa

ikäryhmässään, sekä mahdollisuus palautteensaantiin ja tekstien julkaisuun.

”Mielestäni Noviiisiin kaltaisia kirjoituskilpailuja on ehdottomasti hyvä olla olemassa”, sanoo Huotari. Hän sanoo niiden merkinneen itselleen paljon, koska vain kirjoittamiseen perehtynyt ihminen osaa puolueettomasti arvioida tekstin laatua ja kertoa, miten sitä voisi parantaa. Kouluaineista saatu arvostus ei riitä tunnustukseksi.

Siikaniemi puolestaan korostaa kirjoituskilpailujen tärkeyttä etenkin niiden kirjoittajien kannalta, joilla on haaveita saada jonain päivänä oma teoksensa julkaistuksi.

”Minusta Noviiisiin kaltaiset kilpailut ovat hyödyllisiä ja tärkeitä aloittelevalle kirjoittajalle”, myöntää Heikkinenkin. ”Osallistumalla hankkii lisää kokemusta ja itsevarmuutta tekstiensä suhteen.”

Seuraava Noviiisi järjestetään vuonna 2015. Kysynkin tuttuun tapaan viimeiseksi, mitä neuvoja sijoittuneilla on tulevaisuuden yrittäjille tarjota.

”Teksti kannattaa lukea uudelleen muutaman viikon päästä kirjoittamisesta”, sanoo Huotari. ”Silloin sen näkee aivan uusin silmin ja tökkivät kohdat on helpompi huomata.”

Hän korostaa myös yrittämisen tärkeyttä. ”Kilpailuun kannattaa ottaa osaa, vaikkei teksti lähetyshetkellä tuntuisikaan mestariteokselta. Yrittäminen ei ole keneltäkään pois.”

Siikaniemen mielestä jokaisella on oma tapansa kirjoittaa. Yksi keino päästä alkuun on ottaa hänen tapaansa jokin yhteiskunnallinen epäkohta, jonka siirtää fantasiamaailmaan, mutta monella muullakin tavalla voi edetä.

Heikkisen mielestä tärkeintä on yrittäminen. ”Ei kannata epäröidä lähettää tekstiään kilpailuun. Itsekin lähdin liikkeelle puhtaasti kokeilupohjalta törmättyäni kilpailun nettisivuihin.”

Hän korostaa Huotarin tavoin myös kritiikin saamisen tärkeyttä ja muita monien kirjoitusoppaidenkin alleviivaamia ohjeita.

”Kirjoita, lue tekstisi useaan kertaan läpi, anna ehkä jollekin toiselle luettavaksi ja kysy mielipidettä”, hän luettelee. ”Käytä kaikki saamasi palaute hyödyksi ja opi siitä. Kilpailuun osallistumalla et menetä mitään, vaikkei sijoittuisikaan. Osallistumalla ja kokeilemalla kehityt kirjoittajana ja itsevarmuus omista teksteistäsi kasvaa.”

Olivia Huotarin, Venla Siikaniemen ja Janette Heikkisen sijoittuneet tekstit julkaistaan Spinin tässä numerossa.

